

Materiál na rokovanie

HSR SR 28. 06. 2021

bod 2

STANOVISKO

k Informácii o vyhodnotení plnenia Národnej stratégie zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020

1. Popis návrhu

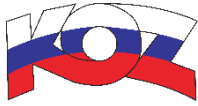
Informácia o vyhodnotení plnenia Národnej stratégie zamestnanosti Slovenskej republiky do roku 2020 (ďalej len „informácia“) nadväzuje na zabezpečovanie plnenia úloh vyplývajúcich zo schválenej Národnej stratégie zamestnanosti SR do roku 2020, ktorá sa od roku 2014 stala kľúčovým nadrezortným strategickým dokumentom na plnenie úloh s pozitívnym vplyvom na zamestnanosť a cieľov v oblasti zamestnanosti vyplývajúcich zo Stratégie Európa 2020 – dosiahnuť do roku 2020 mieru zamestnanosti na úrovni 72 % a znížiť mieru dlhodobej nezamestnanosti na 3 %.

Informácia hodnotí posledný rok realizácie Národnej stratégie zamestnanosti SR, ktorým bol rok 2020. Vzhľadom na informatívny charakter materiálu, nebolo k materiálu vykonané medzirezortné pripomienkové konanie.

2. Stanovisko KOZ SR

KOZ SR oceňuje, že na rozdiel od minulého roka, sa tento rok informácia dostala na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady, keďže ide o dôležitý materiál a oblasť zamestnanosti je kľúčovou pre sociálnych partnerov.

Pri samotnej príprave Národnej stratégie zamestnanosti SR odbory zdôrazňovali potrebu zriadenia nadrezortného orgánu, ktorý bude zodpovedný za koordináciu politík a sledovanie protichodných cieľov jednotlivých politík a stratégií, ktoré v súčasnosti presahujú rámec pôsobnosti Ministerstva práce sociálnych vecí a rodiny SR a ktorý zabezpečí v spolupráci so sociálnymi partnermi vecné riešenia s pozitívnym dopadom na zamestnanosť. Napriek niekoľkým príslubom a aj schváleniu návrhu na zriadenie Rady vlády pre rozvoj zamestnanosti na rokovaní vlády SR ešte v roku 2018, takýto orgán nebol zriadený. Národohospodársky aspekt vo forme daňovo – odvodovej a subvenčnej politiky a parciálny prístup vo forme odvetvových a regionálnych politík na úrovni jednotlivých rezortov nie je postačujúci. Uvedené sa preukazuje v zlepšujúcich sa ukazovateľoch zamestnanosti a nezamestnanosti na národnej úrovni a pretrvávajúcich výrazných regionálnych rozdieloch ekonomického potenciálu. Dosiachnutie stanovených cieľov Európy 2020 na národnej úrovni, avšak pri veľkých regionálnych rozdieloch, vysokej miere dlhodobo nezamestnaných a vysokej miere nezamestnanosti znevýhodnených uchádzačov (mladý, 50+ a pod.) považujeme za nedostačujúce.



Ďalej odbory zdôrazňovali, že je potrebné zabezpečiť financovanie presahujúce európske štrukturálne a investičné fondy (EŠIF). Opätovne poukazujeme, že z odpočtu plnenia strategických cieľov v jednotlivých oblastiach stratégie vyplýva, že prevažná väčšina opatrení je financovaná práve prostredníctvom EŠIF, čo síce prináša priaznivé výsledky, avšak z dlhodobého hľadiska to nie je udržateľné.

Pandémia a jej ekonomické a sociálne dopady sa významne negatívne odrazili na zamestnanosti a nezamestnanosti v SR, preto je nevyhnutné vyhodnotiť jej dopady na ciele Stratégie Európa 2020, aby bolo možné efektívne nastaviť ďalšie opatrenia a ciele zlepšovania zamestnanosti a odstraňovania nezamestnanosti v budúcom období.

Vzhľadom na charakter informácie, tak ako po ostatné roky, KOZ SR oceňuje snahu uskutočniť štrukturálne zmeny na zlepšenie zamestnanosti Slovenskej republiky, prostredníctvom vypracovania komplexnej stratégie zamestnanosti na národnej úrovni a jej vyhodnocovania. Predpokladáme, že ide o poslednú predloženú informáciu, a preto očakávame, že bude vypracovaný ďalší strategický materiál aj na ďalšie obdobie, keďže Slovensko napriek zlepšujúcim sa podmienkam na trhu práce dlhodobo zápasí najmä s nepriaznivou štruktúrou nezamestnanosti, čo budú dopady pandémie naďalej prehlbovať.

Na napĺňaní cieľov sa v minulom roku vo významnej miere odrazila prepuknutá globálna pandémia a regulácie prijaté v predchádzajúcom volebnom období. KOZ SR pozitívne hodnotí poskytovanie príspevkov na udržanie zamestnanosti v období pandémie, a to napriek tomu, že odbory od prepuknutia pandémie upozorňovali na nedostatky prijatých schém, ktoré sa s odstupom času ukázali ako opodstatnené, keďže v priebehu dochádzalo k úpravám schém.

Ďalej KOZ SR zdôrazňuje, že prijaté legislatívne úpravy v tomto volebnom období sa negatívne odrazia na pracovnom prostredí v nasledujúcom období. Ide najmä o odpojenie minimálnej mzdy od príplatkov poskytovaných v zmysle Zákonníka práce a zrušenie extenzie kolektívnych zmlúv vyššieho stupňa.

KOZ SR považuje za dôležité, aby zamestnanosť zostala v stredobode záujmu, pretože je úzko spojená s udržateľnou konkurencieschopnosťou a hospodárskym rastom Slovenska. KOZ SR očakáva, že v budúcom období sa vytvorí v spolupráci so sociálnymi partnermi ďalší strategický materiál a bude sa pokračovať v zlepšovaní situácie na trhu práce. Za strategické priority, ktoré KOZ SR prezentovala aj v rámci Pracovnej skupiny pre oblasť zamestnanosti, aktívnej politiky trhu práce, Záruky pre mladých a sociálnej ekonomiky, rovnako aj vo svojom Desatore pokoronových opatrení, považujeme naplnenie nasledujúcich strategických priorít:

- **Zlepšenie služieb zamestnanosti – Aktívne opatrenia trhu práce a politiky zamestnanosti**
 - *Prehodnotenie aktívnych opatrení trhu práce – analýza, vyhodnotenie, nové nastavenie AOTP,*
 - *Individuálne služby zamestnanosti s proklientským prístupom – práca s uchádzačom o zamestnanie až vo forme akéhosi kariérneho poradenstva,*
 - *Zvýšenie vymožitelnosti práva zamestnávateľov, ale aj zamestnancov,*
 - *Zmeny v dávkach v nezamestnanosti (napr. stupňovanie dĺžky podporného obdobia vzhľadom na vek, zvýšenie dávok a pod.).*
- **Pandémia a jej dopady**
 - *Dotačné a grantové schémy na naštartovanie ekonomiky,*
 - *Pokračovanie schém podpory zamestnancov a SZČO aj po uvoľnení opatrení – aspoň na základe poklesu tržieb,*



- *Ambicióznejšie dotačné schémy na nájom a ďalšie náklady prevádzok napriek uvoľneniu pravidiel,*
- *Odbúranie nadbytočnej administratívy a byrokracie pre zamestnávateľov, avšak bez negatívneho dopadu na zamestnancov,*
- *Grantové schémy alebo štátne zvýhodnené úvery pre podnikateľov.*
- **Znevýhodnení uchádzači na trhu práce – rovnosť príležitostí**
- *Podpora návratu matiek na trh práce – predškolské zariadenia,*
- *Posilnenie kratších pracovných úväzkov s adekvátnym odmeňovaním s cieľom zosúladiť rodinný a pracovný život (umožniť prácu aj starostlivosť o blízku osobu),*
- *Motivácia čerpania otcovskej dovolenky,*
- *Opatrenia cielené na zamestnávanie starších ľudí,*
- *Podpora rozvoja striebornej ekonomiky,*
- *Prijatie efektívneho vekového manažmentu a opatrení v oblasti aktívneho starnutia,*
- *Ochrana pred prepustením v období 12 mesiacov pred nadobudnutím nároku na dôchodok,*
- *Podporu starostlivosti o starších a zariadení sociálnych služieb,*
- *Hodnotenie uplatniteľnosti absolventov,*
- *Zvýšenie a zmeny v dávkach v hmotnej núdzi.*
- **Vzdelávanie pre potreby trhu práce**
- *Prognózy trhu práce, plánovanie pracovných síl, plánovanie odborov vzdelávania,*
- *Prepojenie vzdelania s trhom práce, ale pri zachovaní získavania všeobecných poznatkov s cieľom zabezpečiť čo najväčšiu uplatniteľnosť a adaptabilitu budúceho zamestnanca,*
- *Budovať a podporovať neformálny a informálny vzdelávací systém,*
- *Inklúzia znevýhodnených detí s cieľom ich čo najväčšieho zapojenia do pracovného života v budúcnosti,*
- *Reálna aplikácia celoživotného vzdelávania a aktívna participácia zamestnávateľov na ňom,*
- *Zjednodušiť prístup k celoživotnému vzdelávaniu zamestnancom počas pracovného života, nie len v čase nezamestnanosti (umožniť vo väčšej miere vzdelávanie popri práci),*
- *Nastaviť systém efektívneho kariérneho poradenstva (zmena profesie v priebehu pracovného života).*
- **Zelená a digitálna transformácia – dopady priemyslu 4.0, štrukturálne zmeny v ekonomike**
- *Investície do rôznorodých priemyselných výrob,*
- *Posilnenie sektora služieb a sociálnych vecí,*
- *Súkromné investície do fixného kapitálu (zavádzanie nových technológií),*
- *Podpora investorov, ktorí pomôžu podporiť prechod na zelenú ekonomiku a nulové emisie,*
- *Dobudovanie infraštruktúry,*
- *Úprava Zákonníka práce a Zákona o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci smerom k definovaniu nových foriem zamestnania s cieľom zabezpečenia nárokov všetkých zamestnancov a ich ochrany.*

3. Závery a odporúčania

KOZ SR berie informáciu na vedomie.